

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Polityka obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **18-POiBFR-23Wsch2**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów: **II stopień**
6. Profil studiów: **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: **ćwiczenia 15 godzin**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Grzegorz Skrukwa, prof. UAM dr hab., skrukwa@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning): w roku akademickim 2020/2021 przedmiot może być prowadzony zdalnie, zgodnie z decyzjami władz UAM w związku z sytuacją pandemiczną

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: przekazanie umiejętności posługiwania się pojęciami z zakresu wiedzy o współczesnym bezpieczeństwie międzynarodowym i obronności, wyrobienie orientacji w głównych kierunkach polityki obronnej i bezpieczeństwa Rosji i konsekwencjach tejże polityki dla Polski, Europy i świata, wyrobienie umiejętności analizowania tekstów naukowych, eksperckich i publicystycznych na ten temat.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólne kompetencje humanistyczne
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
POiBFRc_01	Ma pogłębioną wiedzę na temat problematyki obronności i bezpieczeństwa we współczesnym świecie oraz na temat historii najnowszej polityki obronności i bezpieczeństwa współczesnej Federacji Rosyjskiej	K_W01, K_W02
POiBFRc_02	Ma wiedzę na temat współczesnego interdyscyplinarnego dyskursu naukowego dotyczącego bezpieczeństwa i konfliktów zbrojnych	K_W06
POiBFRc_03	Potrafi formułować problemy badawcze i tezy dotyczące polityki obronności i bezpieczeństwa FR poprzez krytyczną analizę materiałów źródłowych wytworzonych przez oficjalne struktury FR oraz niezależne od nich	K_U01
POiBFRc_04	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z podstawowymi problemami badawczymi dotyczącymi polityki obronności i bezpieczeństwa FR	K_U02
POiBFRc_05	Potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią dotyczącą obronności i bezpieczeństwa stosowaną w literaturze naukowej (historycznej i politologicznej) oraz w czasopiśmie i portalach eksperckich	K_U03
POiBFRc_06	Potrafi kierować pracą zespołu	K_U06
POiBFRc_07	W oparciu o normy wynikające z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych oraz inspirowania i organizowania działalności na rzecz bezpieczeństwa Polski oraz pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na całym świecie.	K_K03
POiBFRc_08	Jest gotów do prowadzenia profesjonalnego i etycznego (opartego o normy wynikające z prawa międzynarodowego i wartości europejskich) dyskursu o polityce obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.	K_K06

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
<p>1. Przemysł zbrojeniowy Federacji Rosyjskiej i miejsce Rosji w międzynarodowym handlu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym.</p>	POiBFRc_02 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_06 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>2. Rosja w konfliktach zbrojnych: Czeczenia 1991-2015: separatyzm czeczeński, rosyjskie militarne i polityczne próby jego powstrzymania. Ewolucja konfliktu. Wojny czeczeńskie jako przykład współczesnego złożonego lokalnego konfliktu zbrojnego o globalnych aspektach. Kontrolowany kryzys jako instrument polityki. Czeczenizacja wojny czeczeńskiej – kreacja fenomenu Czeczenii Ramzana Kadyrowa.</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>3. Rosja w konfliktach zbrojnych: Wojna „sierpniowa” rosyjsko-gruzińska 2008 jako pierwszy przykład regularnej wojny między państwowej na przestrzeni postradzieckiej. Doświadczenia z wojny 2008, słabe i mocne strony armii rosyjskiej ujawnione na jej przykładzie. Konsekwencje wojny dla ładu międzynarodowego.</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>4. Rosja w konfliktach zbrojnych: Aneksja Krymu w 2014 roku. Problem Krymu 1991-2014, pierwsza faza napięć 1991-1997. Wojna hybrydowa bez przelewu krwi – wykorzystanie słabości struktur drugiego państwa, infiltracja polityczna, militarna, propagandowa i wywiadowcza jako mechanizm wsparcia secesji i aneksji.</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>5. Rosja w konfliktach zbrojnych: Wojna na wschodzie Ukrainy od 2014: wojna hybrydowa i kontrolowany kryzys jako instrumenty nacisku na państwo sąsiednie.</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>6. Rosja w konfliktach zbrojnych: Rosyjska interwencja w konflikt w Syrii – zaangażowanie SZ FR w wieloaspektowy, wielostronny i złożony konflikt poza obszarem postradzieckim. Rosyjska obecność wojskowa w Syrii – stare i nowe aspekty: kontynuacja więzi z czasów zimnej wojny, globalna rywalizacja z USA, krytyka polityki amerykańskiej i budowanie dla niej przeciwwagi, potencjalna prorosyjskość syryjskich mniejszości etnoreligijnych, wykorzystanie PMC (prywatnych firm wojskowych).</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_02 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>7. Federacja Rosyjska w rywalizacji o Arktykę. Arktyka w koncepcjach politycznych państw regionu, rola Arktyki w geopolityce, zasoby surowcowe regionu, cele i formy polityki Rosji wobec regionu (militarne, polityczne, ekonomiczne), punkty konfrontacji z innymi państwami.</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_02 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_06 POiBFRc_07 POiBFRc_08
<p>8. Rosyjskie oddziaływanie dezinformacyjne na państwa i społeczeństwa Zachodu Cele i formy rosyjskiego oddziaływania dezinformacyjnego na procesy polityczne i społeczne w państwach Zachodu, oraz sposoby przeciwdziałania</p>	POiBFRc_01 POiBFRc_03 POiBFRc_04 POiBFRc_05 POiBFRc_06 POiBFRc_07 POiBFRc_08

5. Zalecana literatura:

PODSTAWOWA:

Darczewska Jolanta, *Obrońcy oblężonej twierdzy. O historycznej legitymizacji służb specjalnych Rosji*, „Punkt Widzenia OSW” nr 70, 2018

Darczewska Jolanta, *Między jawną dezinformacją a niejawną praktyką. Gry rosyjskich służb*, „Punkt Widzenia OSW” nr 73, 2019

Darczewska Jolanta, Żochowski Piotr, *Środki aktywne. Rosyjski towar eksportowy*, „Punkt widzenia OSW” nr 64, 2017

Falkowski Maciej, *Ramzanistan. Czeczeński problem Rosji*, „Punkt widzenia OSW” nr 53, 2015

Grodzki Radosław, *Wojna gruzińsko-rosyjska 2008: przyczyny, przebieg, skutki*, Zakrzewo 2009

Kubiak Krzysztof, *Interesy i spory państw w Arktyce w pierwszych dekadach XXI wieku*, Warszawa 2012

Pogorzelski Piotr, *Zagrożenie rosyjską dezinformacją w Polsce i formy przeciwdziałania*, Wojnowice 2017

Politkowska Anna, *Druga wojna czeczeńska*, Kraków 2006

Rodkiewicz Witold, *Bliskowschodnia polityka Rosji. Regionalne ambicje, globalne cele*, „Prace OSW” nr 71, 2017

Skrukwa Grzegorz, *Krym w niepodległej Ukrainie: ojczyzna Tatarów Krymskich i obiekt rosyjskich aspiracji*, w: *Ukraina: czas przemian po rewolucji godności*, red. Furier Andrzej, Poznań 2017

Strachota Krzysztof, *Konflikty zbrojne na obszarze postradzieckim. Stan obecny, perspektywy uregulowania, konsekwencje*, „Prace OSW” nr 9, 2003

Van Herpen Marcel H. *Wojny Putina*, Warszawa 2014

Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie w latach 2014-2016, red. Baluk Walery, Doroszko Mykoła, Lublin 2017

UZUPEŁNIAJĄCA:

Routledge Handbook of Russian Security, red. Kanet Roger E., Abingdon-New York 2019

Donbas in Flames. Guide to the Conflict Zone, ed. A. Maiorova, Lviv 2017

Lo Bobo, *Russia and the New World Disorder*, London-Washington 2015

Mitrokhin Nikolay, *Infiltration, Instruction, Invasion: Russia's War in the Donbass*, „Journal of Soviet & Post-Soviet Politics & Society” 2015, no 1, s. 219-249.

Sergunin Alexander, Konyshv Valery, *Russia in the Arctic: hard or soft power?* Stuttgart 2016

Roi Michael L., *Russia: The Greatest Arctic Power?*, „The Journal of Slavic Military Studies” 2010, Vol. 23, no 4, s. 551-573.

Thomas Timothy L., *The Bear Went Through the Mountain: Russia Appraises its Five-Day War in South Ossetia*, „The Journal of Slavic Military Studies” 2009, vol. 22, no. 1, s. 31-67.

Thomas Timothy L., *Russian Tactical Lessons Learned Fighting Chechen Separatists*, „The Journal of Slavic Military Studies”, 2005 vol. 18, no. 4., s. 731-766.

Vendil Pallin Carolina, Westerlund Fredrik, *Russia's war in Georgia: lessons and consequences*, „Small Wars & Insurgencies”, 2009, Vol. 20, no. 2, s. 400-424.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	X
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	X
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu							
	POiBFRc _01	POiBFRc _02	POiBFRc _03	POiBFRc _04	POiBFRc _05	POiBFRc _06	POiBFRc _07	POiBFRc _08
Egzamin pisemny								
Egzamin ustny								
Egzamin z „otwartą książką”								
Kolokwium pisemne								
Kolokwium ustne								
Test								
Projekt								
Esej	X	X	X	X	X		X	X
Raport	X	X	X	X	X	X	X	X
Prezentacja multimedialna	X	X	X	X	X		X	X
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)								
Portfolio								
Obserwacja wykonawstwa	X	X	X	X	X	X	X	X
...								

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	30
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	15
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): wysoce precyzyjne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, w pełni wyczerpująca analiza krytyczna tych problemów, umiejętność prowadzenia profesjonalnej debaty akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, wysoce świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, znakomita umiejętność kierowania pracą grupy, pełna frekwencja na zajęciach (dopuszczalne 2 N).

dobry plus (+db; 4,5): bardzo sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, wyczerpująca analiza krytyczna tych problemów, umiejętność prowadzenia profesjonalnej debaty akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dobry (db; 4,0): sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, analiza krytyczna tych problemów, umiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dostateczny plus (+dst; 3,5): formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, analiza krytyczna tych problemów, podstawowa umiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z

prawa międzynarodowego i wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dostateczny (dst; 3,0): podjęcie próby formułowania w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, analiza krytyczna tych problemów, podstawowa umiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, podstawowa umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, podjęcie próby kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieumiejętność formułowania w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, nieumiejętność analizy krytycznej tych problemów, nieumiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, nieumiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, nieprzestrzeganie etycznych zasad dyskursu o obronności i bezpieczeństwie wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, niepodjęcie próby lub rażąco nieumiejętność kierowania pracą grupy, rażąco niska frekwencja na zajęciach.